

[https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8\(1\).10](https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8(1).10)
UDC 364:316-053

SOCIAL INTEGRATION ISSUES OF YOUNG PEOPLE LEAVING THE RESIDENTIAL CARE SYSTEM

Viorica Matas *, ORCID: 0009-0007-4989-9255

Moldova State University, 60 A. Mateevici Str., Chisinau, Republic of Moldova

* Corresponding author: Viorica Matas, vioricamatas@gmail.com

Received: 01. 30. 2025

Accepted: 03. 04. 2025

Abstract. Annually, hundreds of young people leave the residential care system, and many of them struggle to integrate socially, often becoming part of deviant or marginalized groups. The aim of the study was to identify the difficulties faced by young people when leaving residential care, in order to determine the social services needed to overcome these challenges. The research methods used were sociological surveys based on questionnaires and focus-group discussions with young people who had left the care system. The difficulties mentioned by young people when leaving the residential care system included: lack of housing, limited financial resources, difficulties in continuing their studies, challenges in finding a job, difficulties accessing medical services, lack of residence permits, and lack of emotional support. Facilitating the social integration process for young people from the care system requires intervention on multiple fronts, including: adapting activities in residential institutions with a greater focus on preparing young people for leaving the system; designating support persons for young people, who would facilitate the social integration process; strengthening cooperation between residential institutions and medical, educational, and employment institutions to ease the transition to independent life for young people; and amending the regulatory framework by diversifying social services that would offer support and foster the successful integration of young people.

Keywords: *care system, social issues, social integration, social services, youth.*

Rezumat. Anual sute de tineri părăsesc sistemul rezidențial de îngrijire, iar o bună parte din ei nu reușesc să se integreze social, ajungând să facă parte din grupurile deviante sau marginalizate. Scopul studiului a fost identificarea dificultăților cu care tinerii se confruntă în momentul părăsirii îngrijirii rezidențiale, în vederea determinării serviciilor sociale necesare depășirii lor. Metodele de cercetare utilizate au fost ancheta sociologică pe bază de chestionar și discuțiile de tip focus-grup cu tinerii care au părăsit sistemul de îngrijire. Dificultățile menționate de tineri în momentul părăsirii sistemului rezidențial de îngrijire au fost: lipsa unei locuințe, resurse financiare limitate, dificultăți în continuarea studiilor, dificultăți în identificarea unui loc de muncă, dificultăți în accesarea serviciilor medicale, lipsa vizei de reședință, lipsa sprijinului emoțional. Facilitarea procesului de integrare socială a tinerilor din sistemul de îngrijire necesită intervenția pe mai multe filiere, printre care:

adaptarea activităților din instituțiile rezidențiale cu un accent sporit pe pregătirea tinerilor pentru părăsirea sistemului; desemnarea persoanelor de sprijin pentru tineri, care ar facilita procesul de integrare socială; consolidarea cooperării dintre instituțiile rezidențiale cu instituțiile medicale, de educație, de ocupare pentru facilitarea tranziției la viața independentă a tinerilor; amendarea cadrului normativ prin diversificarea serviciilor sociale care ar oferi suport și favoriza integrarea cu succes a tinerilor.

Cuvinte cheie: *sistem de îngrijire, servicii sociale, probleme sociale, integrare socială, tineri.*

1. Introducere

Copiii/tinerii din Republica Moldova, care din varii motive nu pot fi îngrijiți în familiile lor biologice, sunt ocrotiți în forme de îngrijire de tip familial (tutelă/curatelă, asistența parentală profesionistă, casa de copii de tip familial) sau în forme de îngrijire de tip rezidențial (case comunitare pentru copii în situație de risc, centru de plasament temporar, instituții de tip rezidențial).

Sistemul rezidențial de îngrijire se dezvoltă în Republica Moldova începând cu anul 1936, cu un apogeu în anii 1990, moment în care pe teritoriul țării funcționau 68 de instituții care ocroteau peste 12000 de copii [1, p. 35]. În anul 2024 pe teritoriul Republicii Moldova activau 5 instituții speciale pentru copii cu deficiențe senzoriale, 8 școli internat auxiliare, 28 centre de plasament temporar pentru copii în situație de risc, 11 centre multifuncționale care oferă și servicii pentru copii și tineri în situație de risc și 6 case comunitare pentru copii în situație de risc.

Anual, în jur de 2000 copii de toate vârstele părăsesc sistemul de îngrijire. Cei mai mulți dintre aceștia au fost ocrotiți în instituții de tip rezidențial, unde media lor anuală este de aproximativ 900 copii/tineri anual în ultimii trei ani [2-4]. Unii din ei au reușit să-și continue studiile, să se angajeze în câmpul muncii, să identifice o locuință, să construiască relații sociale și să le mențină, alții din contra ajung să fie excluși social și să facă parte din grupuri deviate sau marginalizate.

Scopul studiului constituie identificarea dificultăților cu care tinerii se confruntă în momentul părăsirii îngrijirii rezidențiale, în vederea determinării serviciilor sociale necesare depășirii lor.

2. Materiale și Metode

Metodele și tehnicile de cercetare utilizate pentru acest studiu sunt: ancheta sociologică pe bază de chestionar aplicată pe un eșantion de 128 de tineri care au părăsit sistemul de îngrijire și discuții de tip focus-grup (*FG_tineri*). Eșantionul cercetării prin ancheta sociologică are următoarea structură conform principalelor variabile demografice: după gen, eșantionul este în proporție de 64,8% masculin și de 35,2% feminin; după variabila vârstă: circa $\frac{3}{4}$ dintre tinerii care au participat la cercetare sunt minori, având vârsta cuprinsă între 15-17 ani (15-16 ani – 50% și 17 ani – 27,3%), iar fiecare al 5 tânăr are vârsta de 18 ani sau mai mult (22,7%); după variabila mediu de reședință 65,6% din respondenți sunt din mediul rural și 34,4% dintre respondenți sunt din mediul urban. Pentru asigurarea triangulării datelor, au fost desfășurate 3 ședințe de focus-grup cu tineri care au fost îngrijiți în diverse forme de protecție (tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă, casă de copii de tip familial, centre de plasament temporar, case comunitare, instituții de tip rezidențial), cu participarea la 24 de tineri. Studiul a fost desfășurat în noiembrie-decembrie 2024.

3. Rezultate

Părăsirea instituțiilor rezidențiale de îngrijire comportă o serie de implicații atât asupra tinerilor, cât și asupra societății în ansamblu. Reușita adaptării acestora la noile condiții sociale și asumarea rolurilor sociale generate de trecerea la un alt statut – fie de angajat, fie de elev/student, sunt determinate de pregătirea tinerilor pentru procesul de tranziție și integrare socială, de gama de servicii disponibile, de intervenția și cooperarea intersectorială, de gradul de acceptare a societății etc. În situația în care se atestă lacune cu referire la aspectele enunțate mai sus, procesul de integrare socială se realizează defectuos.

Complexitatea procesului de integrare socială determină necesitatea înțelegerii și conceptualizării teoretice și praxiologice a acestuia. Termenul de „integrare socială” se referă la gradul în care persoanele participă într-o gamă largă de roluri și relații sociale. Este un concept multidimensional, care include atât o componentă comportamentală, cât și una cognitivă. Aspectul comportamental se referă la implicarea activă a unei persoane într-o varietate de activități și relații sociale, în timp ce aspectul cognitiv se referă la măsura în care o persoană se simte conectată cu comunitatea și își poate asuma rolurile sociale. Integrarea socială nu se referă doar la participarea fizică sau activă într-un grup, ci și la sentimentul de apartenență și la recunoașterea valorii proprii în contextul social mai larg [5].

Conceptul de *integrare socială a tinerilor ieșiți din sistemul de îngrijire* descrie procesul prin care acești tineri sunt ajutați să se adapteze și să participe activ în societate după ce au părăsit instituțiile de îngrijire socială, precum instituțiile de tip rezidențial, centrele de plasament temporar sau, casele comunitare pentru copii în situație de risc. Spre deosebire de alți tineri, cei care ies din sistemul de îngrijire nu beneficiază de suport familial și adesea se confruntă cu dificultăți suplimentare în găsirea unui loc de muncă, obținerea unei locuințe și stabilirea unei rețele de sprijin personal și profesional. Acest proces de integrare este complex și depinde în mare măsură de susținerea oferită prin politici sociale, sprijin comunitar și resurse individuale.

Integrare socială a tinerilor ieșiți din sistemul de îngrijire este un concept central în științele sociale, cu implicații profunde în studiul tranziției tinerilor ieșiți din sistemul de îngrijire rezidențială către o viață independentă. Acest proces presupune adaptarea la norme, valori și relații sociale, dar și accesul la resurse și oportunități esențiale pentru participarea activă la viața comunității. De-a lungul timpului, integrarea socială a fost definită din mai multe perspective, care reflectă multidimensionalitatea conceptului. În continuare, vom analiza câteva definiții, evidențiind relevanța lor în contextul cercetării tinerilor care părăsesc sistemul de îngrijire.

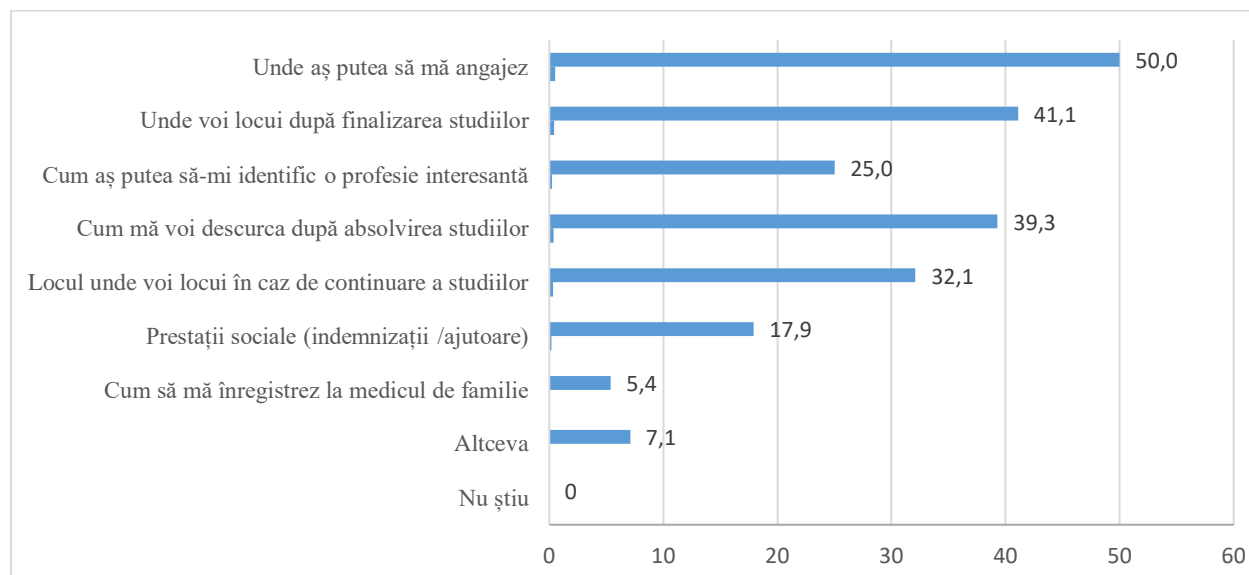
În viziunea clasică, É. Durkheim descrie integrarea socială ca un proces prin care tinerii își găsesc un loc funcțional în structurile sociale, economice și culturale ale unei societăți [6]. Pentru tinerii ieșiți din sistemul de îngrijire rezidențială, aceasta implică participarea lor activă în comunitate, accesul la resurse sociale și economice și construirea unor relații stabile și susținătoare, iar nivelul de coeziune și solidaritate ce leagă membrii unei societăți. Acest concept este puternic legat de funcționarea instituțiilor sociale, cum ar fi familia, educația și piața muncii, care facilitează includerea tinerilor în rețele sociale stabile. În cazul tinerilor din sistemul de îngrijire rezidențială, această perspectivă subliniază importanța relațiilor stabile și sprijinului comunitar în crearea unui sentiment de apartenență. Similar, sociologul american T. Parsons definește integrarea ca „un proces prin care indivizii își asumă roluri sociale specifice, contribuind astfel la stabilitatea societății” [7]. Totodată, sociologul francez P. Bourdieu introduce conceptul de *capital social*, care evidențiază rolul rețelelor sociale în

facilitarea accesului la resurse și oportunități [8, pp. 248-251]. Replicând această concepție la tinerii din sistemul de îngrijire rezidențială, aceștia adesea sunt lipsiți de capital social și întâmpină dificultăți în crearea conexiunilor sociale durabile.

O abordare contemporană este oferită de A. Giddens, care redefinește integrarea ca un proces de incluziune activă, punând accent pe adaptarea mutuală între tineri și societate [9]. Din această perspectivă, nu doar tinerii trebuie să se conformeze normelor sociale, ci și societatea trebuie să-și ajusteze structurile pentru a răspunde nevoilor lor. Această idee este aprofundată de N. Fraser, care privește integrarea prin prisma justiției sociale, subliniind necesitatea accesului egal la resurse și recunoașterea demnității tinerilor din medii vulnerabile [10]. În accepțiunea lui **M. Ungar**, integrarea socială implică construirea rezilienței, adică capacitatea tinerilor de a depăși adversitățile prin sprijin comunitar și politici bine structurate [11]. Această abordare pune accent pe factorii de îngrijire și sprijinul individualizat, fiind esențială în cazul tinerilor care ies din sistemul de îngrijire rezidențială, în situația în care aceștia se confruntă adesea cu traume, lipsa rețelelor de sprijin și excluziunea socială. Cercetătorul A. Portes explorează integrarea socială ca interacțiune între barierele structurale și agenția individuală [12]. Barierele structurale sunt obstacolele instituționale și sistemice care împiedică integrarea socială a tinerilor, iar agenția individuală se referă la capacitatea tinerilor de a acționa și de a-și influența propria viață. În cazul tinerilor care părăsesc sistemul de îngrijire rezidențială, succesul integrării depinde atât de sprijinul sistemic, cât și de capacitatea lor de a naviga prin provocările sociale. Pe de altă parte, Z. Bauman, în conceptul său de „Modernitate Lichidă”, descrie natura fragilă și schimbătoare a relațiilor sociale contemporane [13]. Pentru tinerii din sistemul de îngrijire rezidențială, această instabilitate poate crea dificultăți suplimentare în stabilirea unor conexiuni sociale durabile și în integrarea în comunitate. Cercetătorul M. Stein abordează integrarea socială în contextul tranziției la viața adultă, subliniind că aceasta depinde de accesul la locuințe, educație, locuri de muncă și sprijin emoțional [14, pp. 273-279]. Acest proces necesită o abordare holistică, adaptată nevoilor individuale ale tinerilor, pentru a preveni excluziunea socială și a facilita autonomia.

Bazându-ne pe aceste definiții, se poate conchide că integrarea socială a tinerilor ieșiți din sistemul de îngrijire rezidențială poate fi caracterizată drept un proces multidimensional, care include: dimensiunea socială (construirea relațiilor și apartenența la comunitate); dimensiunea economică (accesul la locuri de muncă și independență financiară); dimensiunea emoțională (sprijin psihologic și relații afective stabile); dimensiunea politică (drepturile și oportunitățile de participare egală). Fiecare dintre aceste dimensiuni subliniază aspecte esențiale ale integrării și contribuie la o înțelegere comprehensivă a acestui proces.

Părăsirea sistemului rezidențial de îngrijire aduce în viața tânărului mai multe schimbări, de cele mai multe ori acest moment coincide cu absolvirea studiilor la treapta gimnazială și continuarea studiilor la alte trepte. Conform datelor culese prin metoda de cercetare cantitativă, poate fi observat, în Figura 1, faptul că în momentul părăsirii sistemului rezidențial de îngrijire tinerii sunt preocupați de mai multe aspecte problematice, precum: identificarea unui loc de muncă (50%), de locuință după finalizarea studiilor (41,1%) și pe durata studiilor (32,1%), de cum se vor descurca după finalizarea studiilor (39,3%), cum să selecteze o profesie în acord cu potențialul, abilitățile și preferințele lor (25%), care sunt prestațiile sociale de care vor beneficia în continuare (17,9%), cum să se înregistreze la medicul de familie (5,4%).

Figura 1. Preocupările tinerilor ocrotiți în sistemul rezidențial, din momentul părăsirii sistemului de protecție, %.

Una din preocupările tinerilor în momentul în care părăsesc sistemul de îngrijire rezidențială este locuința. Această problemă este comună atât pentru tinerii care doresc să își continue studiile, cât și pentru cei care au finalizat studiile în școlile profesionale și sunt în căutarea unui loc de muncă. Dacă pe durata continuării studiilor marea majoritate a tinerilor locuiesc în căminul instituției de învățământ, în momentul absolvirii școlii profesionale situația este mult mai complicată, deoarece tinerii nu sunt angajați în câmpul muncii, nu au venituri suficiente pentru a acoperi această nevoie, de cele mai multe ori nu au nici experiență în identificarea și gestionarea unei locuințe.

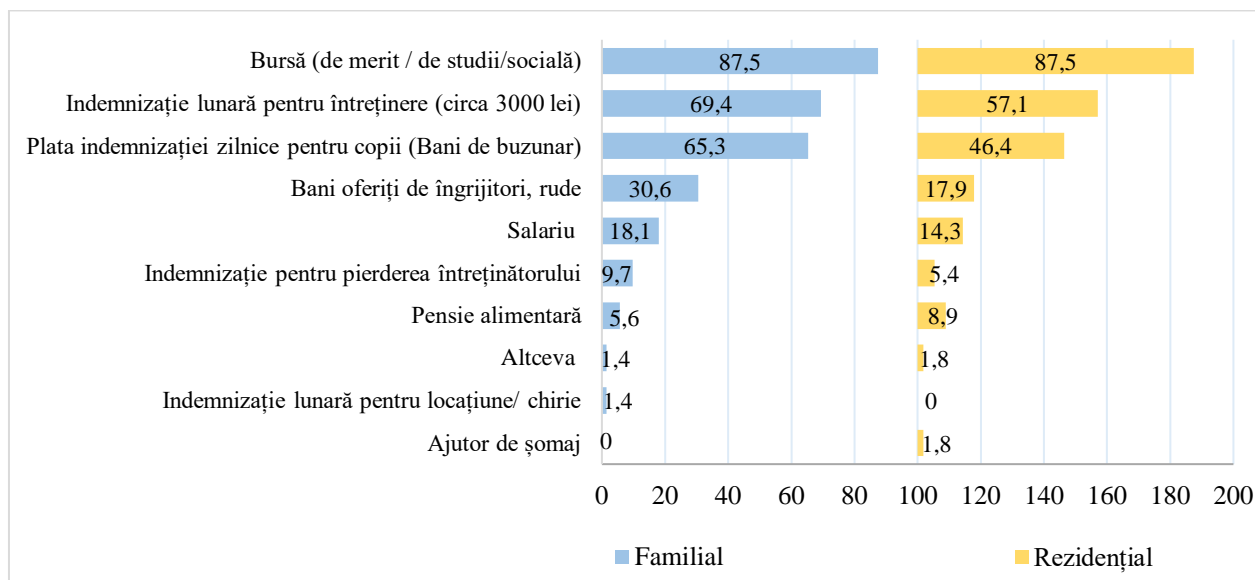
„Nimeni când iese nu poate să aibă chiar posibilitatea de a închiria sau cumpăra o casă. De unde să iei bani ca beneficiar, copil fără părinți, fără nici o susținere din nici o parte?! Tu te gândești unde să lucrezi ca să ai bani pentru apartament.” (FG_tineri).

Alegerea profesiei reprezintă o altă etapă crucială, subliniată de tinerii participanți în cadrul discuțiilor de focus-grup. Unii dintre aceștia au menționat că au făcut o alegere complet conștientă a specialității și, în prezent, sunt foarte mulțumiți de decizia luată *„eu de mică mă gândeam că după clasa a noua o să învăț de bucătar” (FG_tineri)*. Alții în schimb nu au avut posibilitatea să aleagă și a trebuit să se conformeze realității și să selecteze meserii pe care nu le cunoșteau, dar care erau disponibile în momentul admiterii: *„Mă gândeam să aleg specialitatea de bucătar, dar când m-am dus deja nu mai erau locuri. După asta m-am gândit la cea de brutar, dar tot nu mai erau locuri și au rămas doar de cofetar. Eu nici nu știam ce-i asta cofetar și am rămas deja de cofetar că altceva nu mai era nimic. Puțin îmi place, începe să-mi placă” (FG_tineri)*. O parte dintre tinerii participanți în cadrul discuțiilor de focus-grup au exprimat dorința de a-și dezvolta cariera profesională, ceea ce, într-o primă etapă, ar presupune continuarea studiilor la niveluri educaționale mai înalte. Totuși, pentru o parte dintre aceștia, acest obiectiv nu este realizabil în lipsa resurselor financiare *„mulți studenți vor să-și continue studiile, dar nu au posibilitatea, ori că notele sunt mici sau că nu pot achita studiile.” (FG_tineri)*

Un alt aspect de dificultate menționat de tineri sunt sursele financiare limitate pentru a acoperi costurile curente necesare întreținerii pe durata studiilor. Acest aspect se complică și mai mult la finalizarea studiilor. *„Odată ce am părăsit ..., eu am avut nevoie de bani, pentru*

că m-am dus cu 200 de lei ca să zic așa, nu făceam nimic în oraș. Unica nevoie erau banii, atât.”(FG_tineri)

Datele studiului cantitativ, reflectate în Figura 2, confirmă nevoia resurselor financiare, în condițiile în care principala sursă de venit a tinerilor care părăsesc sistemul rezidențial de îngrijire sunt prestațiile sociale de diferit tip: 87,5% beneficiază de bursă socială sau de merit, iar 57,1% beneficiază de indemnizații lunare. Mai puțin de o jumătate din tineri (46,4%) beneficiază de bani de buzunar, în timp ce de suport financiar din partea rudelor (17,9%), salariu (14,3%) și pensie alimentară (8,9%) beneficiază într-o măsură mai mică.

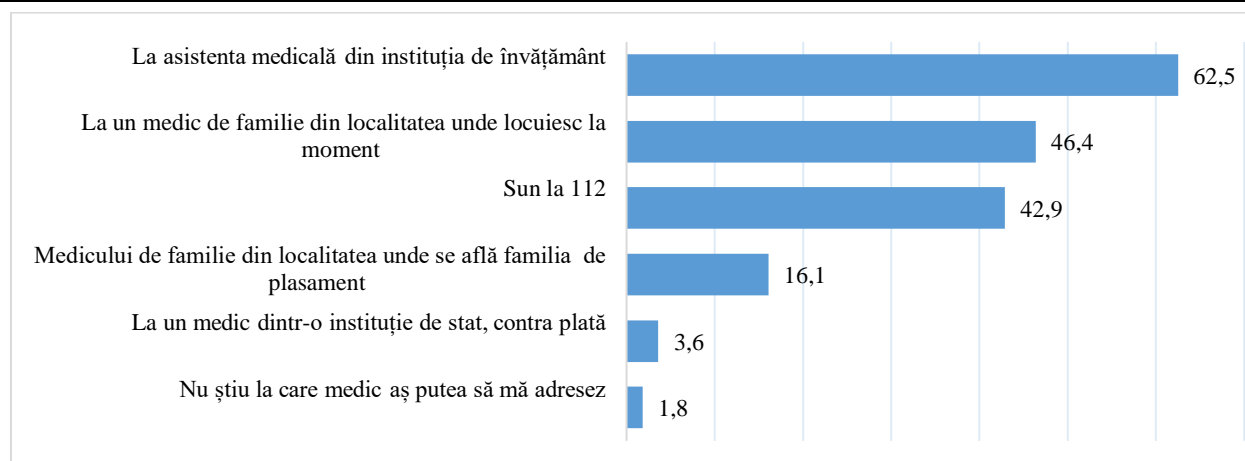
Figura 2. Sursele de venit ale tinerilor care părăsesc sistemul rezidențial de îngrijire, %.

Mai mulți tineri participanți la discuțiile de focus-grup au semnalat că se confruntă cu dificultăți legate de asistența medicală. De multe ori tinerii nu cunosc în ce instituție medicală ar putea beneficia de asistență medicală. Aceștia au relatat că medicii din orașul în care locuiesc nu le oferă asistență medicală, îndrumându-i în schimb să se adreseze medicilor din localitățile de proveniență. Această situație complică accesul tinerilor la îngrijiri medicale adecvate, afectându-le sănătatea.

„Da, să fie servicii mai bune de sănătate, pentru că acolo unde suntem îndreptați, acolo mergem și nu e chiar bine. La mine e problema cu medicul. Celor care vin din sat le e greu să meargă înapoi în sat la medicul de familie.” (FG_tineri)

Datele cercetării cantitative realizate relevă că cel mai frecvent tinerii se adresează după asistență medicală, personalului medical din instituția de învățământ unde își continuă studiile (62,5%). În cazul în care instituția nu are un personal medical, tinerii se adresează la medicul de familie din localitatea în care domiciliază (46,4%) sau apelează serviciul de urgență 112 (42,9%). Datele din Figura 3 indică asupra faptului că lipsa resurselor financiare afectează accesul la servicii medicale contra plată – doar 3,6% din tineri au apelat la serviciile medicale contra cost.

O altă dificultate menționată de tinerii participanți în cadrul discuțiilor de focus-grup este lipsa vizei de reședință, care afectează atât accesul la servicii medicale, cât și alte servicii, cum ar fi perfectarea actelor de stare civilă, angajarea în câmpul muncii, limitându-le accesul pe piața muncii. În același timp, dificultățile de perfectare a actelor de stare civilă în lipsa unei reședințe permanente afectează exercitarea drepturilor lor civice: nu pot participa la vot și nu pot participa în procese decizionale care îi afectează direct.

Figura 3. Instituții la care apelează tinerii după servicii medicale, %.

„Lipsa de viză de reședință. Asta e cea mai mare problemă. Trebuie să votăm, noi suntem cumva cetățeni așa în vid. M-am confruntat la colegiu cu foarte multe probleme în care îmi ziceau: „măi, dar tu cine ești”, pentru că nu aveam viză de reședință, nu eram nimeni, nu puteam vota.” (FG_tineri)

Tinerii în momentul pregătirii părăsirii sistemului de îngrijire au nevoie de suport emoțional, atât la transferul din instituția de plasament către instituția de învățământ, cât și pe durata studiilor sau după absolvirea lor. Suportul oferit de persoanele care s-au aflat în imediata apropiere pe durata aflării în instituția de îngrijire, suportul asistentului social sau al altor specialiști este foarte important pentru tineri. O bună parte a tinerilor participanți în cadrul discuțiilor de focus-grup au menționat lipsa acestui suport atât în momentul tranziției, cât și pe durata studiilor.

„Eu când am ieșit din casă, mie nu mi s-a oferit sprijin moral.”... „Eu m-am adresat la asistentul meu social și el cumva a rămas neinteresat de problema mea și de atunci nu mai răspunde.” (FG_tineri)

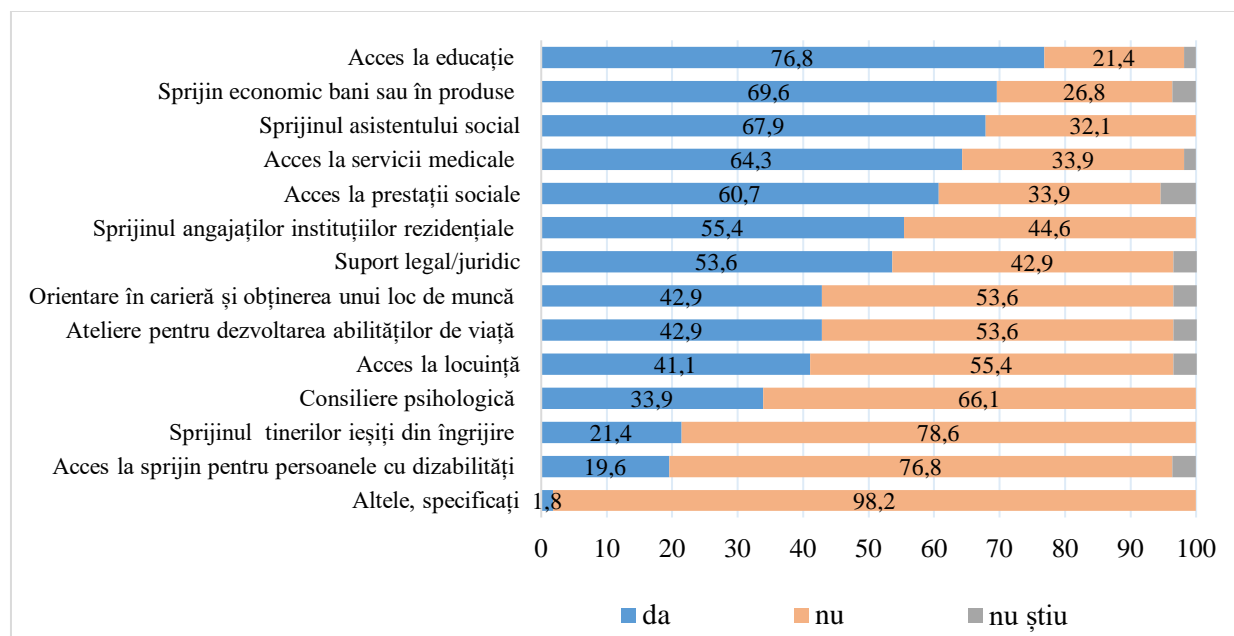
„Să fie cineva să-l susțină și să-i explice, să îl ajute cu ceea ce are nevoie, să îi deschidă ochii asupra la ceea ce face sau ce vrea să facă, ca să îi fie bine.” (FG_tineri)

Datele cercetării cantitative, reflectate în Figura 4, permit identificarea tipurilor de suport de care au beneficiat tinerii ce au părăsit sistemul de îngrijire în procesul lor de integrare socială. Datele indică faptul că aceștia au beneficiat în cea mai mare măsură de: acces la educație (76,8%), acces la sprijin financiar sau material (69,9%), sprijinul asistentului social (67,9%), acces la servicii medicale (60,7%), acces la prestații sociale (60,4%). Circa jumătate din tineri au beneficiat de suport din partea angajaților instituțiilor rezidențiale (55,4%) și suport legal (53,6%). Într-o pondere mai mică aceștia au participat la ateliere de orientare în carieră (42,9%), au avut acces la locuințe (41,1%), au beneficiat de consiliere (33,9%) și de sprijinul altor tineri care au trecut prin experiențe de viață similară (21,4%).

Tinerii care părăsesc sistemul de îngrijire rezidențială sunt un grup de tineri mai vulnerabili care au trecut prin diverse experiențe de viață traumatizante și au nevoie de suport și servicii sociale pentru se integra în societate.

La moment, intervenția în cazul acestei categorii de beneficiari este sub forma prestațiilor sociale garantate de stat și a serviciilor sociale, oferite în mare parte de organizațiile nonguvernamentale. Serviciile prestate de instituțiile de stat sunt în proces de pilotare, cu statut de excepție. În anul 2017, prin ordinul nr.813 a ministrului Muncii și Protecției Sociale (MMPS) a demarat pilotarea serviciilor pentru tineri care ies din sistemul

serviciilor sociale de plasament în mun.Chișinău: „Centrul de resurse și suport pentru tineri” și „Locuința socială asistată”, cu suportul financiar oferit de A.O. Lumos Foundation Moldova.

Figura 4. Tipuri de asistență oferite tinerilor care părăsesc sistemul rezidențial de îngrijire, %.

Centrul de resurse și suport pentru tineri este un serviciu specializat multifuncțional care asigură facilitarea incluziunii socioprofesionale a tinerilor ieșiți din instituțiile rezidențiale și servicii sociale de plasament în perioada de tranziție de la sistemul de îngrijire la viața independentă, prin informare, orientare profesională, consiliere și organizarea eficientă a timpului liber. Beneficiari sunt tineri cu vârsta 16-23 ani ieșiți din instituțiile rezidențiale și de plasament. Capacitatea centrului este 20-40 tineri, având activități cu program de zi. Serviciile prestate în cadrul Centrului sunt:

- informare;
- asistență psihologică (consiliere individuală, de grup, mediere);
- asistență juridică (informare, consiliere juridică, mediere, suport la perfectarea actelor);
- asistență socială (consiliere socială, formarea deprinderilor de viață, mediere);
- asistență educațională (consiliere, instruire pentru ghidare în carieră, orientare vocațională);
- asistență în procesul de angajare în câmpul muncii (consultanță, mediere);
- mentorat;
- coordonarea activităților sociale pentru tineri (asistență individuală a tinerilor, locuință socială asistată).

Locuința socială asistată este un serviciu social specializat de găzduire temporară a tinerilor care au absolvit sistemul rezidențial de îngrijire și nu dispun de un loc de trai sau se confruntă cu probleme de cazare. Beneficiarii serviciului sunt tineri cu vârsta 16-23 ani absolvenți ai instituțiilor rezidențiale care își continuă studiile în instituții de învățământ secundar, profesional tehnic și superior. O altă categorie sunt tinerii încadrați în câmpul muncii și în ambele cazuri nu dispun de locuință și au nevoie de suport adițional pentru a duce o viață independentă. Serviciile oferite sunt:

- cazare temporară;
- cazare de urgență;
- consiliere și asistare specializată (psihologică sau juridică);
- dezvoltarea deprinderilor de viață independentă;
- suport informațional și consiliere în vederea continuării studiilor sau identificării unui loc de muncă;
- informare;
- facilitarea accesului la servicii din comunitate (educație, sănătate, cultură).

Prin serviciul de Locuință socială asistată poate fi prestată referirea tinerilor care au părăsit sistemul de îngrijire rezidențială către servicii specializate.

Argumentul principal pentru lansarea acestor servicii a fost faptul că tinerii care ies din sistemul de îngrijire rezidențială sunt asistați sporadic, preponderent de ONG-uri prin servicii de informare, consultanță, orientare profesională, consiliere, cazare temporară, suport financiar. Inițiativa de pilotare a acestor servicii a reprezentat un pas important în asistarea tinerilor care părăsesc sistemul rezidențial, dar care până la moment nu a depășit faza de pilotare, fapt ce creează dependență de resursele financiare ale ONG-urilor. Asigurarea durabilității serviciilor sociale pilotate necesită aprobarea cadrului normativ de organizare și funcționare a serviciilor în cauză și alocarea resurselor necesare de la bugetul de stat.

Suportul la angajare reprezintă un tip necesar pentru categoria tinerilor din sistemul rezidențial. În acest caz serviciile prestate prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) prin structurile teritoriale pot contribui la facilitarea angajării în câmpul muncii. Conform art. 23, al. 3, lit. a) a Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj [15], tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani rămași fără ocrotire părintească reprezintă o categorie de șomeri care necesită suport suplimentar pentru integrarea pe piața muncii. În acest context, legea stabilește dreptul acestora de a beneficia de măsuri active de ocupare. Totuși, un aspect important al reușitei pe piața muncii îl reprezintă ghidarea corectă în carieră, or Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă prin structurile teritoriale sunt responsabile de realizarea ghidării în carieră, prin informare cu privire la profesii și specificul pieței muncii, autocunoaștere și consultanța pentru decizii în carieră (art. 26). Totodată, această categorie de tineri pot fi eligibili pentru măsuri active de ocupare, precum formarea profesională, subvenționarea locurilor de muncă și crearea/adaptarea locului de muncă, stimularea mobilității forței de muncă. Datele ANOFM pentru anul 2023 evidențiază un număr de 77 de tineri de 16-18 ani care au părăsit sistemul de îngrijire s-au înregistrat în calitate de șomeri, într-o pondere mai mare fiind femeile (54,5%). În rezultat, circa 31% au fost plasați în câmpul muncii, dintre care 13 tineri în cooperare cu structurile teritoriale de ocupare a forței de muncă și 11 s-au angajat de sine stătător. Totodată, 4 tineri au fost înmatriculați la o formă de învățământ cu frecvență. De măsura activă de subvenționare a locurilor de muncă au beneficiat 5 tineri (6,5% din tinerii din categoria dată) [16, p. 7]. Datele prezentate relevă o accesare modestă a serviciilor ANOFM de către tinerii care părăsesc sistemul de îngrijire, care poate fi explicată prin lipsa cunoștințelor despre aceste servicii sau prin lipsa ghidării acestora către structurile teritoriale de ocupare a forței de muncă.

O măsură de sprijinire a tinerilor din sistemul rezidențial este suportul financiar sub forme de prestații. Spectrul de prestații sociale de care pot beneficia acești tineri sunt reglementate din două acte normative: Hotărârea Guvernului nr.1278/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la indemnizațiile pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în

serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de copii de tip familial [17] și Hotărârea Guvernului nr. 132/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru anumite categorii de copii și tineri [18].

Conform Regulamentului cu privire la indemnizațiile pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de copii de tip familial [17] copiilor/tinerilor beneficiari ai acestor servicii, pot acordate următoarele tipuri de indemnizații: unică la plasament, lunară, zilnică, unică la împlinirea vârstei de 18 ani, în funcție de statutul acestora. Acest tip de suport este oferit copiilor plasați în casele comunitare pentru copii în situație de risc, centre de plasament pentru copii separați de părinți începând cu clasa a cincea până la atingerea vârstei de 18 ani. Conform datelor publicate de MMPS din aprilie 2024 [19], quantumul indemnizațiilor zilnice au crescut de la 20 lei la 23 lei în zilele obișnuite, de la 167 lei la 190 lei în ziua de naștere a copilului și de la 119 lei la 135 lei în zilele de sărbătoare, ceea ce reprezintă o creștere între 13-15 puncte procentuale.

În corespundere cu Regulamentul privind modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru anumite categorii de copii și tineri, prestațiile sociale sunt acordate tinerilor pentru a sprijini tranziția către viața independentă, asigurându-le un suport financiar esențial pentru acoperirea nevoilor de bază. Copiii/tinerii care pot beneficia de suport monetar sunt cei care au statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau statut de copil rămas fără ocrotire părintească care sunt plasați în școală de tip internat, domiciliați pe teritoriul Republicii Moldova, care își fac studiile la nivelurile de învățământ 3-7. Indemnizațiile sunt stabilite în acord cu minimul de existență pentru anul precedent. Tinerii pot beneficia și de indemnizație lunară pentru locațiunea locuinței sau pentru editarea tezelor în ultimul an de studii, date prezentate în Tabelul 1.

Tabelul 1

Cuquantumul indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri, în lei

Indemnizația lunară pentru întreținere în cuquantum egal cu minimul de existență pentru anul precedent, în conformitate cu datele calculate de Biroul Național de Statistică	Indemnizație unică la absolvirea școlii de tip internat	Indemnizație lunară pentru locațiunea locuinței	Indemnizație unică pentru efectuarea cercetărilor și editarea tezei și lucrării de diplomă în ultimul an de studii	Indemnizație unică la absolvirea instituției de învățământ
Pentru copii cu vârsta de 7 - 17 ani, în cazul elevilor/ studenților cu vârsta de până la 18 ani / persoanele apte de muncă, în cazul elevilor /studenților cu vârstă mai mare de 18 ani.	5000	500	500	10000

Analiza desfășurată atestă că serviciile existente la moment acoperă doar o parte a nevoilor cu care se confruntă tinerii în momentul părăsirii instituției de îngrijire. Din acest considerent sunt necesar a fi dezvoltate programe de dezvoltare a abilităților de viață independentă, programe de orientare în carieră, servicii de suport în momentul transferului din instituția de protecția în instituția de învățământ și din instituția de învățământ către

angajare în câmpul muncii, programe de suport financiar pe durata transferului, mentorat din partea asistentului social comunitar. Toate acestea vor necesita amendarea cadrului normativ național și dezvoltarea celui instituțional.

5. Concluzii

Studiul desfășurat a stabilit spectrul de dificultăți cu care se confruntă tinerii în momentul părăsirii sistemului de îngrijire, printre care:

- lipsa spațiului locativ;
- lipsa resurselor financiare;
- dificultăți în selectarea unei profesii și identificarea unui loc de muncă;
- lipsa vizei de reședință;
- dificultăți în accesarea serviciilor medicale.

Toate acestea creează impedimente în realizarea procesului de integrare socială.

În scopul facilitării integrării sociale a tinerilor care părăsesc sistemul rezidențial de îngrijire este necesară:

- adaptarea activităților din instituțiile rezidențiale cu un accent sporit pe pregătirea tinerilor pentru părăsirea sistemului;
- desemnarea persoanelor de sprijin pentru tineri, care ar facilita procesul de integrare socială;
- consolidarea cooperării dintre instituțiile rezidențiale cu instituțiile medicale, de educație, de ocupare pentru facilitarea tranziției la viața independentă a tinerilor;
- amendarea cadrului normativ prin diversificarea serviciilor sociale care ar oferi suport și favoriza integrarea cu succes a tinerilor.

Conflicts of Interest: The autor declares no conflict of interest.

Bibliografie

1. Evans, P.; Raport de evaluare. Implementarea Strategiei naționale și planului de acțiuni privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului în Moldova pe anii 2007-2012. UNICEF, Dîra-Ap, Chișinău, Republica Moldova, 2013, 114 p.
2. Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Raportul cu privire la copiii din sistemul rezidențial în anul 2023. Disponibil on-line: <https://social.gov.md/wp-content/uploads/2024/04/Raport-cu-privire-la-copiii-din-sistemul-rezidential-in-anul-2023.pdf> (accesat la 28.11.2024).
3. Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Raportul statistic anual nr 103A-Copii din sistemul rezidențial pentru anul 2021. Disponibil on-line: Raport-CER-103-A_Copiii-din-sistemul-rezidential_pentru-2021c.pdf (accesat la 08.12.2024).
4. Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Raportul statistic anual nr 103A-Copii din sistemul rezidențial pentru anul 2022. Disponibil on-line: Raport-statistic-anual-nr.-103-A-Copii-din-sistemul-rezidential-in-anul-2022.pdf (accesat la 08.12.2024).
5. Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research, Springer Science and Business Media Dordrecht, 2014. Disponibil on-line: https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-94-007-0753-5_2769#citeas (accesat la 28.11.2024).
6. Durkheim, E.; The division of labor in society. Disponibil on-line: <http://fs2.american.edu/dfagel/www/Class%20Readings/Durkheim/Division%20of%20Labor%20Final%20ersion.pdf> (accesat la 02.11.2024).
7. Parsons, T. The social system. England, 1951. Disponibil on-line: <https://voidnetwork.gr/wp-content/uploads/2016/10/The-Social-System-by-Talcott-Parsons.pdf> (accesat la 06.11.2024).
8. Bourdieu, P. The forms of capital. Disponibil on-line: https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_9155/objava_66783/fajlovi/Bourdieu%20The%20Forms%20of%20Capital%20_1_.pdf (accesat la 02.11.2024).
9. Giddens, A.; Modernity and self-identity: self and society in the late modern age. Polity Press, 1991, 245 p.

10. Fraser, N.; From redistribution to recognition: Dilemmas of justice in a 'postsocialist' age. In: *The New Social Theory Reader*, Routledge, London, UK, 2008, 464 p.
11. Ungar, M. Resilience Across Cultures. *British Journal of Social Work* 2008, pp. 218–235. doi:10.1093/bjsw/bcl343.
12. Portes, A. Social Capital: Its Origins And Applications In Modern Sociology. *Annual Review of Sociology* 1998, 24, pp. 1-24.
13. Bauman, Z. *Liquid Modernity*. Polity Press, Cambridge, UK, 2020, 232 p.
14. Stein, M. Research review: Young people leaving care. *Child and Family Social* 2006, 11(3), pp. 273–279.
15. Legea Nr 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 295-308, art.448.
16. Raport de activitate al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru anul 2023. Disponibil online https://anofm.md/view_document?nid=20702 (accesat la 23.03.2025)
17. Hotărârea Guvernului nr. 1278/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la tipurile, cuantumul și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de copii de tip familial. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 513-525, art. 1359.
18. Hotărârea Guvernului nr. 132/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru anumite categorii de copii și tineri Republica Moldova. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2020, nr. 84, art. 267.
19. Comunicat de presă Ministerul Muncii și Protecției Sociale, din data de 06.03.2024. Disponibil on-line: <https://social.gov.md/comunicare/indemnizatiile-zilnice-pentru-copiii-plasati-in-servicii-de-plasament-vor-fi-majorate-cu-134/> (accesat la 28.11.2024).

Citation: Matas, V. Social integration issues of young people leaving the residential care system. *Journal of Social Sciences* 2025, 8 (1), pp. 145-156. [https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8\(1\).10](https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8(1).10).

Publisher's Note: JSS stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Submission of manuscripts:

jes@meridian.utm.md